Anexa nr. …. la ordinul ministrului educației și cercetării nr. …… /…….....[1]

Programa școlară
pentru disciplina

STUDIUL FORMELOR ÎN DESEN

Clasele IX - XII
Curriculum de specialitate (CS)

pentru Filiera Vocațională, Profilul Artistic,
specializările:
Arhitectură, Arte Ambientale, Design

- 2025 -

NOTĂ DE PREZENTARE

„Desenul manual este esențial. Este actul fizic prin care simți și înțelegi proporțiile, scara și esența unui spațiu înainte de a fi construit.”

Tadao Ando – The Colours of Light de Richard Pare, 2001

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

Disciplina ***Studiul formelor în desen*** este o componentă fundamentală a curriculumului de specialitate pentru învățământul liceal, filiera vocațională, profilul artistic, specializarea *Arhitectură, Arte ambientale și Design.* Este prevăzută în planul-cadru cu un buget de timp de 3 ore/săptămână pe parcursul întregului ciclu liceal (clasele IX–XII). Disciplina are un caracter aplicativ pronunțat, în care dobândirea competențelor se realizează prin exerciții practice de reprezentare grafică, vizualizare spațială și compunere plastică.

2. Ancora în profilul de formare și documente de politici educaționale

Programa se elaborează în concordanță cu:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și actele normative subsecvente.
- Profilul absolventului învățământului preuniversitar (2023), contribuind la dezvoltarea competențelor-cheie:
  - Competența matematică, științifică și tehnologică;
  - Competența în conștientizare și expresie culturală;
  - Competența de spirit antreprenorial;
  - Competența personală, socială, de a învăța pe tot parcursul vieții.
- Standardul ocupațional pentru certificatul de calificare nivel 4, asigurând o corelare directă cu cerințele practice ale domeniilor arhitectură, arte ambientale și design.
- Cadrul European al Calificărilor (EQF) și documente de orientare educațională europeană.

3. Rolul și finalitatea disciplinei în formarea elevilor

Disciplina pune bazele unei abordări sistematice a desenului ca instrument esențial de comunicare vizuală și expresie plastică. Ea dezvoltă capacitatea elevilor de a percepe, analiza și reprezenta forme și volume în spațiu, oferind mijloacele necesare pentru transpunerea ideilor și a conceptelor în imagini plastice. Prin accentul pus pe desenul la mâna liberă și pe metodele desenului perspectiv, disciplina formează competențe de vizualizare spațială și gândire structurală, esențiale în proiectarea arhitecturală, a artelor ambientale și a designului.

4. Natura disciplinei – continuitate și specificitate

Studiul formelor în desen constituie o disciplină cu un pronunțat caracter de sinteză interdisciplinară, care integrează metode și sisteme de reprezentare grafică specifice artelor vizuale, arhitecturii și designului. Deși are o ancorare în aria curriculară a disciplinei artistice, ea introduce un limbaj plastic specific, axat pe explorarea elementelor de limbaj plastic, a compoziției spațiului bidimensional și a reprezentării tridimensionale. Prin interconexiunea cu disciplinele de specialitate (Atelier de specialitate, Studiul formelor în culoare, Studiul formelor în volum,etc.), asigură o abordare coerentă și integrată a formei, spațiului și expresiei vizuale.

5. Repere majore – relevanța și utilitate

În formarea profesională: Disciplina este esențială în formarea specialiștilor în domeniile arhitecturii, artelor ambientale și designului, dezvoltând abilități de reprezentare grafică, analiză structurală și compoziție plastică.

În viața academică: Asigură pregătirea necesară pentru continuarea studiilor în domenii creative, prin exersarea tehnicilor de desen perspectiv, redare volumetrică și explorare a materialităților.

În context civic și cultural: Contribuie la cultivarea atributelor prioritare ale profilului absolventului, precum creativitatea, gândirea critică, precizia și sensibilitatea estetică, formând un limbaj vizual rafinat și o perspectivă responsabilă asupra mediului construit și natural.

6. Tipul de programă și partajarea competențelor

Această programă este un curriculum de specialitate (CS), axat pe:

- dobândirea unui limbaj plastic sistematic, capabil să transpună realitatea obiectivă în reprezentări grafice coerente;
- aplicarea metodelor de desen perspectiv și a tehnicilor de redare a volumului, spațiului și profunzimii;
- dezvoltarea gândirii spațiale, a memoriei vizuale și a capacității de expresie plastică individuală.

7. Orientări pentru aplicarea programei

Elemente obligatorii: Competențele generale și competențele specifice definesc direcția de dezvoltare a elevului și trebuie însușite la finalizarea fiecărui an școlar.

Libertăți didactice: Exemplele de activități de învățare, conținuturile și sugestiile metodologice au caracter orientativ. Profesorul are libertatea de a alege, adapta și proiecta activitățile, conținuturile și metodele de evaluare în funcție de particularitățile clasei, resursele disponibile și interesele elevilor, respectând însă logica și finalitățile programei.

Sugestii metodologice: Planificarea didactică trebuie să fie centrată pe explorare, experimentare și reflecție critică. Se recomandă valorificarea resurselor din mediul înconjurător, organizarea de vizite de studiu și colaborarea cu specialiști din domeniu, pentru a oferi elevilor o perspectivă cât mai apropiată de realitatea profesională.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG 1	**Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj plastic**
CG 2	**Dobândirea unor cunoștințe și abilități practice de transpunere a elementelor din spațiul real obiectiv, în spațiul plastic**
CG 3	**Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale**
CG 4	**Formarea unei culturi estetice - interdisciplinară și deschisă**

CLASA a IX-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj plastic*

Clasa a IX-a
CS 1.1. Explorarea posibilităților elementelor de limbaj plastic și a mijloacelor de expresie plastică
- *utilizarea elementelor de limbaj plastic și cunoașterea rolului acestora ca mijloc de expresie vizuală;* - *studiul structurilor plastice, studiul expresivității elementelor de limbaj plastic;* - *relaționarea elementelor de limbaj plastic în desen - relația între punct, linie, pată.*
CS 1.2. Structuri geometrice structuri plastice, configurarea structurilor plastice
- *decodificarea realității obiective prin studiul categoriilor de forme - exemple: forme simple - forme complexe, forme spontane - forme elaborate, forme naturale, etc.;* - *configurarea formelor și a volumelor prin mijloace de reprezentare în desen;* - *obținerea structurii și a volumului prin intermediul expresivității elementelor de limbaj plastic.*
CS 1.3. Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor
- *construcția formei și a spațiului prin manipularea elementelor de limbaj plastic cu ajutorul metodelor desenului perspectiv* - *elemente de sugerare a tridimensionalului, redarea luminii, a umbrei și a pasajului* - *redarea efectului volumetric prin mijloace de construcție în desen și tehnici de reprezentare specifice*

CG 2 - *Dobândirea unor cunoștințe și abilități practice de transpunere a elementelor din spațiul real obiectiv, în spațiul plastic*

CS 2.1. Interpretarea și descifrarea elementelor din spațiul real obiectiv, transpunerea lor în limbaj vizual
- *investigații structurale ale unor forme din spațiul real obiectiv, structurarea și geometrizarea unor forme;* - *obținerea expresivității grafice prin intermediul sugestiei formelor tridimensionale;* - *operarea cu forme și volume în desen, studiul relațiilor structurale din spațiul real obiectiv, în vederea utilizării și articulării acestora în cadrul studiului în desen.*
CS 2.2 Reprezentarea în desen pornind de la studiul realității obiective, investigarea formelor și a volumelor
- *clasificarea formelor prin desen (forme simple - forme complexe, forme spontane - forme elaborate, forme naturale, etc.);* - *operarea cu forme și volume, aplicarea unor operațiuni spațiale în desen (rotație, translație, substracție, etc.) utilizând metodele desenului perspectiv;* - *obținerea efectului volumetric prin intermediul scării tonale, efecte de sugerare a tridimensionalului.*
CS 2.3. Configurarea elementelor și a construcției plastice prin intermediul mijloacelor compoziționale
- *investigarea formelor și a volumelor în desen din perspectiva schemelor compoziționale;* - *compunerea spațiului plastic prin organizarea elementelor de limbaj plastic, a formelor, a volumelor și a structurilor, utilizând reguli compoziționale specifice;* - *studierea raporturilor valorice în percepția vizuală a formei (relația ton local - treaptă tonală).*

CG 3 - *Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale*

CS 3.1. Redarea efectului volumetric, a spațiului și a profunzimii
- *investigarea formelor și a volumelor din spațiul real obiectiv prin mijloacele de reprezentare în desenul perspectiv;* - *reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic cu accent pe redarea efectului volumetric și de profunzime, prin mijloacele desenului perspectiv;* - *studierea raporturilor valorice în percepția vizuală a formei (relația ton local - treaptă tonală).*
CS 3.2. Dezvoltarea formelor și volumelor în spațiul plastic
- *reprezentarea volumelor utilizând scara tonală, raporturi valorice în percepția vizuală (ton local-treaptă tonală), elemente de sugerare a tridimensionalului (lumină, umbră, pasaj);* - *reprezentarea formelor și a volumelor prin detaliere, expresivitatea liniei, explorarea contrastelor prin tonalitate;* - *studiu grafic și cromatic inspirat din natură, cu accent pe ritm, proporție și textură, integrat în schițe de volumetrie.*
CS 3.3. Explorarea reprezentării efectului volumetric în desen
- *ajustarea contrastelor tonale și a elementelor pentru a obține un efect volumetric calitativ;* - *reprezentarea elementelor folosind tehnici de nuanțare (haşură, valorație);* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică.*

CG 4 - *Formarea unei culturi estetice - interdisciplinară și deschisă*

CS 4.1. Dezvoltarea capacității de analiză și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală
- *analizarea principiilor estetice din diferite domenii vizuale (arhitectură, design, arte plastice) și corelarea lor în propriile proiecte;* - *investigarea stilurilor și curentelor arhitecturale prin mijloacele de reprezentare ale desenului;* - *studiu prin crochiu al unor detalii reprezentative pentru diferite epoci istorice;* - *interpretarea / reinterpretarea prin desen a unor obiecte de arhitectură, spații ambientale, spații interioare din istoria arhitecturii;* - *noțiuni de bază referioare la cultura tradițională românească.*
CS 4.2. Realizarea de sinteze plastice și tehnice în lucrările proprii
- *integrarea valorilor estetice și culturale în procesul de proiectare arhitecturală;* - *elaborarea unor compoziții complexe, care combină desenul de observație cu interpretarea subiectivă (de exemplu, transpunerea unui peisaj urban într-o compoziție abstractă);* - *realizarea unei sinteze grafice a formelor naturale și arhitecturale, prin reducerea la structuri esențiale (linii, volume, ritmuri).*
CS 4.3. Explorarea tehnicilor de reprezentare în desen prin intermediul unor proiecte proprii.
- *elaborarea unui produs artistic complex, care sa reflecte propriile procese de cunoaștere;* - *evaluarea critică a proiectelor prin prisma criteriilor estetice, funcționale și culturale;* - *realizarea unei produs artistic - ca jurnal al unui proiect (schițe, desene, fotografii, colaje).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elementele de limbaj plastic	- noțiuni introductive, prezentarea elementelor de limbaj plastic; - ipostaze ale punctului, liniei și a petei; Modalități de redare și reprezentarea a elementelor de limbaj plastic; Relațiile dintre elementele de limbaj plastic; - relațiile dintre elementele de limbaj plastic; - redarea efectului volumetric prin manipularea elementelor de limbaj plastic
Compunerea spațiului plastic în desen	- organizarea spațiului plastic folosind reguli și principii ale limbajului vizual; - subordonarea elementelor și construcției plastice, scopului propus de reprezentare în desen; - aplicarea regulilor compoziționale în etapele de studiu a reprezentării în desen (tipurile de compoziție plastică).
Metode, tehnici și instrumente de reprezentare specifice studiului formelor în desen	- reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloacele și metodele desenului perspectiv, studiul perspectivei libere în contextul temelor abordate la disciplina Studiul formelor în desen; - redarea efectului volumetric și de spațialitate prin tehnicile de reprezentare în desen; Redarea efectului volumetric prin aplicarea scărilor tonale, reprezentarea grafică prin explorarea tehnicilor de desen în creion grafit, explorarea diferitelor tehnice de reprezentare grafică
Repere istorice și estetice în evoluția arhitecturii, a artelor ambientale și a design-ului	- conștientizarea moștenirii culturale locale, naționale, europene, cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore ; - înțelegerea factorilor importanți estetici în viața de zi cu zi. Dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală; - analizarea și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale și design, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj plastic*

CS 1.1. Armonizarea elementelor de limbaj plastic ca formă de expresie grafică
- *utilizarea elementelor de limbaj plastic în studiul specific desenului de observație, rolul elementelor de limbaj plastic în articularea formelor și structurilor plastice complexe;* - *reprezentarea în desen a unor forme și structuri, compunerea spațiului plastic în relație cu elementele de limbaj plastic;* - *inventarierea elementelor de limbaj grafic prin studiul complexității rolurilor acestora.*
CS 1.2. Proporționarea și dozarea calităților și a cantităților în suprafață și în spațiu
- *raporturi cantitative și calitative în spațiu și pe o suprafață;* - *reprezentarea în desen a unor forme și structuri, compunerea spațiului plastic, relații dimensionale și spațiu;* - *explorarea tehnicilor de reprezentare în desen, redarea texturilor, a materialităților și a efectului de spațialitate prin intermediul unor tehnici grafice mixte (creion grafit, cărbune, tuș, etc.).*
CS 1.3. Integrarea elementelor de limbaj plastic în compoziție
- *crearea unei structuri vizuale complexe, asocierea elementelor de limbaj plastic cu scopul de a obține efectul volumetric;* - *structurarea compoziției conform unor reguli de compunere a spațiului plastic (tipurile compoziționale);* - *Studierea particularităților lumină - umbră, în perceperea și redarea formelor, de la elementele constitutive la ansamblu.*

CG 2 - *Dobândirea unor cunoștințe și abilități practice de transpunere a elementelor din spațiul real obiectiv, în spațiul plastic*

CS 2.1. Înțelegerea realității obiective cu scopul de a identifica o serie de modele de organizare
- *principii de organizare compozițională din mediul înconjurător;* - *cercetarea structurilor naturale și artificiale în desen, studiul volumetric al structurilor;* - *compunerea spațiului plastic în baza unor studii asupra lumii obiective.*
CS 2.2. Reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic
- *decodificarea unor structuri geometrice complexe, studiul modalităților de organizare în spațiul plastic, principii de transpunere a formelor tridimensionale complexe în spațiul grafic bidimensional;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele și metodele desenului perspectiv;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele de reprezentare grafică, utilizând scările tonale, contrastele.*

CG 3 - *Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale*

CS 3.1. Redarea efectului volumetric, al spațiului și al profunzimii
- *investigarea formelor și a volumelor complexe din spațiul real obiectiv prin mijloacele de reprezentare în desenul perspectiv;* - *reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic cu accent pe redarea efectului volumetric și de profunzime, prin mijloacele desenului perspectiv;* - *studierea modalităților de obținere a materialității, prin tehnici variate de reprezentare în desen (creion grafit, cărbune, tuș, etc.).*

CS 3.2. Dezvoltarea formelor și volumelor în spațiul plastic
- *reprezentarea volumelor utilizând scara tonală, raporturi valorice în percepția vizuală (ton local-treaptă tonală), elemente de sugerare a tridimensionalului (lumină, umbră, pasaj);* - *reprezentarea formelor și a volumelor prin detaliere, expresivitatea liniei, explorarea contrastelor prin tonalitate;* - *studiul structurilor complexe din mediul obiectiv în desen, redarea luminii și a umbrei prim mijloacele de construcție ale desenului perspectiv;* - *investigarea formelor compuse, din mediul obiectiv dar și din imaginație, prin operarea cu verbe spațiale în spațiul plastic.*
CS 3.3. Explorarea reprezentării efectului volumetric în desen
- *ajustarea contrastelor tonale și a elementelor pentru a obține un efect volumetric calitativ;* - *reprezentarea elementelor folosind tehnici de nuanțare (hașură, valorație);* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică.*

CG 4 - ***Formarea unei culturi estetice - interdisciplinară și deschisă***

CS 4.1. Dezvoltarea capacității de analiză și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală
- *analizarea principiilor estetice din diferite domenii vizuale (arhitectură, design, arte plastice) și corelarea lor în propriile proiecte;* - *investigarea stilurilor și curentelor arhitecturale prin mijloacele de reprezentare ale desenului;* - *studiu prin crochiu al unor detalii reprezentative pentru diferite epoci istorice;* - *interpretarea / reinterpretarea prin desen a unor obiecte de arhitectură, spații ambientale, spații interioare din istoria arhitecturii;* - *studiul prin desen al caracteristicilor culturii tradiționale românești în arhitectură.*
CS 4.2. Realizarea de sinteze plastice și tehnice în lucrările proprii
- *integrarea valorilor estetice și culturale în procesul de proiectare arhitecturală;* - *elaborarea unor compoziții complexe, care combină desenul de observație cu interpretarea subiectivă (de exemplu, transpunerea unui peisaj urban într-o compoziție abstractă);* - *realizarea unei sinteze grafice a formelor naturale și arhitecturale, prin reducerea la structuri esențiale (linii, volume, ritmuri).*
CS 4.3. Explorarea tehnicilor de reprezentare în desen prin intermediul unor proiecte proprii.
- *elaborarea unui produs artistic complex, care sa reflecte propriile procese de cunoaștere;* - *evaluarea critică a proiectelor prin prisma criteriilor estetice, funcționale și culturale;* - *realizarea unei produs artistic - ca și un jurnal de proiect (schițe, desene, fotografii, colaje).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elementele de limbaj plastic	- relaționarea elementelor de limbaj plastic cu tipurile de compoziție; - utilizarea elementelor de limbaj plastic eficient și creativ în exprimarea grafică; - îmbogățirea semnificației elementelor de limbaj plastic prin adaptarea lor la conținutul compoziției și prin tehnica specifică de reprezentare.
Compunerea spațiului plastic în desen	- organizarea spațiului plastic folosind reguli și principii ale limbajului vizual; - subordonarea elementelor și construcției plastice, scopului propus de reprezentare în desen; - aplicarea regulilor compoziționale în etapele de studiu a reprezentării în desen (tipurile de compoziție plastică)
Metode, tehnici și instrumente de reprezentare specifice studiului formelor în desen	- reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloacele și metodele desenului perspectiv, studiul perspectivei libere în contextul temelor abordate la disciplina Studiul formelor în desen; - redarea efectului volumetric și de spațialitate prin tehnicile de reprezentare în desen; Redarea efectului volumetric prin aplicarea scărilor tonale, reprezentarea grafică prin explorarea tehnicilor de desen în creion grafit, explorarea diferitelor tehnici de reprezentare grafică.
Repere istorice și estetice în evoluția arhitecturii, a artelor ambientale și a design-ului	- conștientizarea moștenirii culturale locale, naționale, europene, cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore ; - înțelegerea factorilor importanți estetici în viața de zi cu zi. Dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală; - analizarea și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale și design, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală.

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj plastic*

CS 1.1. Înțelegerea realității obiective cu scopul de a identifica o serie de modele de organizare
- *principii de organizare compoziţională din mediul înconjurător;* - *cercetarea structurilor naturale și artificiale în desen, studiul volumetric al structurilor;* - *compunerea spațiului plastic în baza unor studii asupra lumii obiective.*
CS 1.2. Reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic
- *decodificarea unor structuri geometrice complexe, studiul modalităților de organizare în spațiul plastic, principii de transpunere a formelor tridimensionale complexe în spațiul grafic bidimensional;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele și metodele desenului perspectiv;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele de reprezentare grafică, utilizând scările tonale, contrastele.*

CG 2 - *Dobândirea unor cunoștințe și abilități practice de transpunere a elementelor din spațiul real obiectiv, în spațiul plastic*

CS 2.1. Explorarea memoriei vizuale și dezvoltarea vederii spațiale
- *aplicarea principiilor compoziționale și de reprezentare spațială din memorie;* - *organizări compoziționale din imaginație, configurări spațiale complexe reprezentate în desen din memorie, prin mijloacele de reprezentarea ale desenului perspectiv;* - *aplicarea metodele desenului perspectiv și a metodelor de redare a efectului volumetric în desen din memorie.*
CS 2.2. Interpretarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloace și metode de reprezentare în desen
- *dezvoltarea abilității de comunicare grafică personală, reprezentarea efectului tridimensional în spațiul bidimensional prin mijloace de reprezentare originale;* - *redarea efectului tridimensional prin mijloace de reprezentare în desen din memorie, explorarea materialităților și a texturilor prin filtrul personal;* - *explorarea tehnicilor de reprezentare în desen, redarea texturilor, a materialităților și a efectului de spațialitate prin intermediul unor tehnici grafice mixte (creion grafit, cărbune, tuș, etc.).*

CG 3 - *Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale*

CS 3.1. Redarea efectului volumetric, al spațiului și al profunzimii
- *investigarea formelor și a volumelor complexe din spațiul real obiectiv prin mijloacele de reprezentare în desenul perspectiv;* - *reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic cu accent pe redarea efectului volumetric și de profunzime, prin mijloacele desenului perspectiv;* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică.*
CS 3.2. Dezvoltarea formelor și volumelor în spațiul plastic
- *reprezentarea volumelor utilizând scara tonală, raporturi valorice în percepția vizuală (ton local-treaptă tonală), elemente de sugerare a tridimensionalului (lumină, umbră, pasaj);* - *reprezentarea formelor și a volumelor prin detaliere, expresivitatea liniei, explorarea contrastelor prin tonalitate.*

- *studiul structurilor complexe din mediul obiectiv în desen, redarea luminii și a umbrei prin mijloacele de construcție ale desenului perspectiv;* - *investigarea formelor compuse, din mediul obiectiv dar și din imaginație, prin operarea cu verbe spațiale în spațiul plastic.*
CS 3.3. Explorarea reprezentării efectului volumetric în desen
- *ajustarea contrastelor tonale și a elementelor pentru a obține un efect volumetric calitativ;* - *reprezentarea elementelor folosind tehnici de nuanțare (hașură, valorație);* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică;* - *explorarea tehnicilor de reprezentare în desen, redarea texturilor, a materialităților și a efectului de spațialitate prin intermediul unor tehnici grafice mixte (creion grafit, cărbune, tuș etc.).*

CG 4 - *Formarea unei culturi estetice - interdisciplinară și deschisă*

CS 4.1. Dezvoltarea capacității de analiză și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală
- *analizarea principiilor estetice din diferite domenii vizuale (arhitectură, design, arte plastice) și corelarea lor în propriile proiecte;* - *investigarea stilurilor și curentelor arhitecturale prin mijloacele de reprezentare ale desenului;* - *studiu prin crochiu al unor detalii reprezentative pentru diferite epoci istorice;* - *interpretarea / reinterpretarea prin desen a unor obiecte de arhitectură, spații ambientale, spații interioare din istoria arhitecturii;* - *studiul prin desen al caracteristicilor culturii tradiționale românești în arhitectură.*
CS 4.2. Aprofundarea tehnicilor de sinteză plastică și tehnică în lucrările proprii
- *integrarea valorilor estetice și culturale în procesul de proiectare arhitecturală;* - *elaborarea unor compoziții complexe, care combină desenul de observație cu interpretarea subiectivă (de exemplu, transpunerea unui peisaj urban într-o compoziție abstractă);* - *realizarea unei sinteze grafice a formelor naturale și arhitecturale, prin reducerea la structuri esențiale (linii, volume, ritmuri).*
CS 4.3. Explorarea tehnicilor de reprezentare în desen prin intermediul unor proiecte proprii.
- *elaborarea unui produs artistic complex, care sa reflecte propriile procese de cunoaștere;* - *evaluarea critică a proiectelor prin prisma criteriilor estetice, funcționale și culturale;* - *realizarea unei produs artistic - ca jurnal al unui proiect (schițe, desene, fotografii, colaje).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Compunerea spațiului plastic în desen	- organizarea spațiului plastic folosind reguli și principii ale limbajului vizual; - subordonarea elementelor și construcției plastice, scopului propus de reprezentare în desen; - aplicarea regulilor compoziționale în etapele de studiu a reprezentării în desen (tipurile de compoziție plastică)
Metode, tehnici și instrumente de reprezentare specifice studiului formelor în desen	- reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloacele și metodele desenului perspectiv, studiul perspectivei libere în contextul temelor abordate la disciplina Studiul formelor în desen; - redarea efectului volumetric și de spațialitate prin tehnicile de reprezentare în desen; Redarea efectului volumetric prin aplicarea scărilor tonale, reprezentarea grafică prin explorarea tehnicilor de desen în creion grafit, explorarea diferitelor tehnice de reprezentare grafică; - explorarea în desen prin tehnicile de reprezentare mixte.
Dezvoltarea Creativității și a Gândirii spațiale	- dezvoltarea percepției și vederii spațiale prin mijloacele de reprezentare în desen; - explorarea spațiului grafic plastic prin exprimarea personală a tehnicilor de reprezentare specifice desenului; - dezvoltarea creativității a imaginație prin interpretarea elementelor din spațiul real obiectiv și transpunerea acestora în spațiul grafic.
Repere istorice și estetice în evoluția arhitecturii, a artelor ambientale și a design-ului	- conștientizarea moștenirii culturale locale, naționale, europene, cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; - înțelegerea factorilor importanți estetici în viața de zi cu zi. Dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală; - analizarea și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale și design, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj plastic*

CS 1.1. Înțelegerea realității obiective cu scopul de a identifica o serie de modele de organizare
- *principii de organizare compozițională din mediul înconjurător;* - *cercetarea structurilor naturale și artificiale în desen, studiul volumetric al structurilor;* - *compunerea spațiului plastic în baza unor studii asupra lumii obiective.*
CS 1.2. Reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic
- *decodificarea unor structuri geometrice complexe, studiul modalităților de organizare în spațiul plastic, principii de transpunere a formelor tridimensionale complexe în spațiul grafic bidimensional;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele și metodele desenului perspectiv;* - *redarea efectului de tridimensional prin mijloacele de reprezentare grafică, utilizând scările tonale, contrastele.*

CG 2 - *Dobândirea unor cunoștințe și abilități practice de transpunere a elementelor din spațiul real obiectiv, în spațiul plastic*

CS 2.1. Explorarea memoriei vizuale și dezvoltarea vederii spațiale
- *aplicarea principiilor compoziționale și de reprezentare spațială din memorie;* - *organizări compoziționale din imaginație, configurări spațiale complexe reprezentate în desen din memorie, prin mijloacele de reprezentarea ale desenului perspectiv;* - *aplicarea metodele desenului perspectiv și a metodelor de redare a efectului volumetric în desen din memorie.*
CS 2.2. Interpretarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloace și metode de reprezentare în desen
- *dezvoltarea abilității de comunicare grafică personală, reprezentarea efectului tridimensional în spațiul bidimensional prin mijloace de reprezentare originale;* - *redarea efectului tridimensional prin mijloace de reprezentare în desen din memorie, explorarea materialităților și a texturilor prin filtrul personal;* - *explorarea tehnicilor de reprezentare în desen, redarea texturilor, a materialităților și a efectului de spațialitate prin intermediul unor tehnici grafice mixte (creion grafit, cărbune, tuș, etc.).*

CG 3 - *Reprezentarea în desen prin intermediul unor metode, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale*

CS 3.1. Redarea efectului volumetric, al spațiului și al profunzimii
- *investigarea formelor și a volumelor complexe din spațiul real obiectiv prin mijloacele de reprezentare în desenul perspectiv;* - *reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv în spațiul plastic cu accent pe redarea efectului volumetric și de profunzime, prin mijloacele desenului perspectiv;* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică.*
CS 3.2. Dezvoltarea formelor și volumelor în spațiul plastic
- *reprezentarea volumelor utilizând scara tonală, raporturi valorice în percepția vizuală (ton local-treaptă tonală), elemente de sugerare a tridimensionalului (lumină, umbră, pasaj);* - *reprezentarea formelor și a volumelor prin detaliere, expresivitatea liniei, explorarea contrastelor prin tonalitate.*

- *studiul structurilor complexe din mediul obiectiv în desen, redarea luminii și a umbrei prim mijloacele de construcție ale desenului perspectiv;* - *investigarea formelor compuse, din mediul obiectiv dar și din imaginație, prin operarea cu verbe spațiale în spațiul plastic.*
CS 3.3. Explorarea reprezentării efectului volumetric în desen
- *ajustarea contrastelor tonale și a elementelor pentru a obține un efect volumetric calitativ;* - *reprezentarea elementelor folosind tehnici de nuanțare (hașură, valorație);* - *reprezentarea texturilor, materialităților și a detaliilor prin tehnici de expresie plastică;* - *explorarea tehnicilor de reprezentare în desen, redarea texturilor, a materialităților și a efectului de spațialitate prin intermediul unor tehnici grafice mixte (creion grafit, cărbune, tuș etc.).*

CG 4 - *Formarea unei culturi estetice - interdisciplinară și deschisă*

CS 4.1. Dezvoltarea capacității de analiză și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală
- *analizarea principiilor estetice din diferite domenii vizuale (arhitectură, design, arte plastice) și corelarea lor în propriile proiecte;* - *investigarea stilurilor și curentelor arhitecturale prin mijloacele de reprezentare ale desenului;* - *studiu prin crochiu al unor detalii reprezentative pentru diferite epoci istorice;* - *interpretarea / reinterpretarea prin desen a unor obiecte de arhitectură, spații ambientale, spații interioare din istoria arhitecturii;* - *studiul prin desen al caracteristicilor culturii tradiționale românești în arhitectură.*
CS 4.2. Aprofundarea tehnicilor de sinteză plastică și tehnică în lucrările proprii
- *integrarea valorilor estetice și culturale în procesul de proiectare arhitecturală;* - *elaborarea unor compoziții complexe, care combină desenul de observație cu interpretarea subiectivă (de exemplu, transpunerea unui peisaj urban într-o compoziție abstractă);* - *realizarea unei sinteze grafice a formelor naturale și arhitecturale, prin reducerea la structuri esențiale (linii, volume, ritmuri).*
CS 4.3. Explorarea tehnicilor de reprezentare în desen prin intermediul unor proiecte proprii.
- *elaborarea unui produs artistic complex, care sa reflecte propriile procese de cunoaștere;* - *evaluarea critică a proiectelor prin prisma criteriilor estetice, funcționale și culturale;* - *realizarea unei produs artistic - ca jurnal al unui proiect (schițe, desene, fotografii, colaje).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Compunerea spațiului plastic în desen	- organizarea spațiului plastic folosind reguli și principii ale limbajului vizual; - subordonarea elementelor și construcției plastice, scopului propus de reprezentare în desen; - aplicarea regulilor compoziționale în etapele de studiu a reprezentării în desen (tipurile de compoziție plastică).
Metode, tehnici și instrumente de reprezentare specifice studiului formelor în desen	- reprezentarea elementelor din spațiul real obiectiv prin mijloacele și metodele desenului perspectiv, studiul perspectivei libere în contextul temelor abordate la disciplina Studiul formelor în desen; - redarea efectului volumetric și de spațialitate prin tehnicile de reprezentare în desen; Redarea efectului volumetric prin aplicarea scărilor tonale, reprezentarea grafică prin explorarea tehnicilor de desen în creion grafit, explorarea diferitelor tehnici de reprezentare grafică; - explorarea în desen prin tehnicile de reprezentare mixte
Dezvoltarea Creativității și a Gândirii spațiale	- dezvoltarea percepției și vederii spațiale prin mijloacele de reprezentare în desen; - explorarea spațiului grafic plastic prin exprimarea personală a tehnicilor de reprezentare specifice desenului; - dezvoltarea creativității a imaginație prin interpretarea elementelor din spațiul real obiectiv și transpunerea acestora în spațiul grafic.
Repere istorice și estetice în evoluția arhitecturii, a artelor ambientale și a design-ului	- conștientizarea moștenirii culturale locale, naționale, europene, cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; - înțelegerea factorilor importanți estetici în viața de zi cu zi. Dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală; - analizarea și compararea diferitelor stiluri și curente arhitecturale și design, identificând elementele estetice comune și diferențele de expresie vizuală.

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Studiul formelor în desen*.

Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și intereselor elevilor din ciclul liceal și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte dorite de către aceștia.

Lectura personalizată a programei şcolare are scopul de a identifica modalităţile concrete de aplicare a programei şcolare la un context educaţional specific. Se urmăresc următoarele etape:
- *Etapa 1*: Alegerea competențelor specifice
- *Etapa 2*: Selectarea conținuturilor și a temelor de lucru
- *Etapa 3*: Identificarea conceptelor cheie
- *Etapa 4*: Schițarea evaluărilor sumative
- *Etapa 5*: Elaborarea de performanță pentru competențe specifice
- *Etapa 6*: Formularea a 3-5 întrebări esențiale (necesare pentru direcționarea către înțelegerea conceptelor cheie; formulate pentru a provoca și a susține interesul elevului)
- *Etapa 7*: Crearea unor sugestii/mostre de planuri de lecții
- *Etapa 8*: Elaborarea / alegerea evaluărilor formative: Cum știm că elevii au învățat și mai ales cum au înțeles ei pe parcurs? Pentru a ne asigura, până a ajunge la evaluarea sumativă, că au avut șansa de a-și fi îmbunătățit învățarea și cunoștințele în urma feedback-ului primit de la profesor.

Acestea vor fi urmate de:
- *Etapa 9*: Construirea evaluării sumative - în detaliu, adaptată funcție de dinamica și nivelul clasei precum și a totalității cunoștințelor acoperite în unitatea de învățare pentru dobândirea competențelor.
- *Etapa 10*: Corectarea evaluărilor și Reflecția.

Elaborarea strategiilor de predare – învăţare – evaluare:

- *Intenție și sinteză*: Fiecare lecție conține o idee forță, un concept de bază.
- *Gândire laterală și îmbogățire*: Reluarea unui principiu care este privit din unghiuri diferite produce o conștientizare în profunzime în structura mentală a elevului.
- *Repetiție și preselecție*: În lecția următoare, ca demers logic, se face o recapitulare a celei precedente.
- *Aplicație practică și deschidere*: Orice teorie are elemente practice, direct aplicative.
- *Multidisciplinaritate și transversalitate*: Orice lecție, se recomandă, să facă trimiteri și la alte domenii.
- *Perseverență și problematizare*: Dacă examinarea nu atestă sedimentarea competenței
- urmărite se reia ciclul de învățare și din perspective diferite, până la aprofundarea competențelor.
- *Empatie și parteneriat*: Se reia demersul examinării cu cât mai puțină presiune pe elev, elevul fiind văzut ca un partener în tot acest proces.

În parcurgerea temelor plastice specifice studiului formelor în desen, se va urmări îmbinarea exerciţiului individual cu demonstraţia practică şi cu explicaţia. Toate demersurile metodologice vor fi dublate de conversaţia euristică, în scopul asigurării feed-back-ului, precum şi de exemplificarea pe creaţiile diverşilor artişti a demersurilor intenţionate.

Condiţii recomandate de desfăşurare a activității:
- Sală: Atelier sau sală de clasă, iluminare naturală adecvată.

Echipamente:
- masă de desen sau bancă de elev dotată cu planșetă de lucru 50x70 cm
- tablă școlară
- videoproiector / ecran, computer / laptop

- spațiu pentru depozitarea / arhivarea lucrărilor
- acces la modele geometrice și modele arhitecturale (sau de design)
- acces la imagini și desene tehnice de arhitectură și design, acces la imagini de referință
- posibilitate de expunere a lucrărilor

Materiale utilizate recomandate pentru studiul formelor în desen:
- hârtie A3 – A2, hârtie gramaj mare, creioane grafit (HB – 8B), cărbune, gumă de șters, tuș, instrumente de desen tehnic, riglă, compas, markere, bandă adezivă de hârtie, materiale grafice diverse, etc.

Se vor avea în vedere tipuri de exerciţii, precum:

- exerciţii de generare a elementelor de limbaj şi de armonizare a rolului acestora, pe suprafaţa plastică;
- exerciţii de valorificare a posibilităţilor de expresie a elementelor de limbaj;
- exerciţii de compunere a suprafeţei, cu ajutorul elementelor de limbaj;
- exerciţii de studiere a proporţiilor formelor naturale, geometrice, simple, complexe etc.;
- exerciţii de figurare a relaţiei cantitative dintre lumină şi umbră;
- exerciţii de studiu al formelor şi al proporţiilor, în funcţie de deformările perspective;
- exerciţii de expresivizare a formelor și a volumelor;
- exerciţii pentru redarea materialităţii obiectelor, a structurilor şi a texturilor.

Exemple de activități de învățare la disciplina Studiul formelor în desen clasa a IX-a
- Realizarea unor planșe A3 în desen pentru dezvoltarea expresivității liniei și a dezvoltării abilităților de reprezentare în desen utilizând elementele de limbaj plastic, exersarea reprezentării.
- Reprezentarea unor planșe A3 în desen care vor explora structurile plastice, utilizarea elementelor de limbaj plastic în căutarea expresivității.
- Reprezentarea unor planșe desenate format A3 care vor explora configurarea formelor și a volumelor prin metodele desenului liber.
- Reprezentarea formelor planimetrice, figurilor geometrice, în diferite poziții spațiale, utilizând metodele desenului perspectiv, planșă format A3.
- Reprezentarea volumelor geometrice prin aplicarea unor operațiuni de translație și rotație a figurilor geometrice, planșă desen format 50X70cm.
- Realizarea unor compoziții în desen cu corpuri geometrice, reprezentarea acestora prin mijloacele și metode ale desenului perspectiv, redarea efectului volumetric al volumelor în desen, prin tehnici de reprezentare și sugerare a luminii și umbrei, tehnica creionului grafit, planșe 50X70 cm.
- Realizarea unor compoziții cu obiecte prismatice și de rotație de complexitate formală mică și medie, utilizând metodele desenului perspectiv, redarea efectului volumetric al obiectelor prin utilizarea scărilor tonale și al tehnicilor de reprezentare în creion grafit, planșe desen 50X70 cm.
- Studiul prin desen al unor obiecte de complexitate medie și al unor corpuri geometrice, sugerarea texturilor și a materialităților prin utilizarea tehnicilor de reprezentare în creion grafit.
- Eseu grafic despre un material la alegere (metal, sticlă, lemn, polistiren, piatră, cărămidă, beton, inox, ghips, etc.).

Exemple de activități de învățare la disciplina Studiul formelor în desen clasa a X-a
- Realizarea unor planșe în desen liber, format 50X70 cm.
- Studii prin desen a corpurilor geometrice complexe, a intersecțiilor corpurilor geometrice prismatice și de rotație, a secțiunilor prin corpuri geometrice. Reprezentarea acestor sub forma unor planșe în desen, format 50X70 cm.
- Studii ale efectului luminii și a umbrei în compunerea spațiului plastic. Studiu de draperie (studiu materialități și tonalități). Reprezentarea umbrelor proprii și purtate prin mijloacele și metodele desenului perspectiv. Realizarea unor planșe 50X70 cm.
- Studii asupra mediului ambiant. Reprezentarea unor obiecte de complexitate medie (studiu după mulaj, friză, floare de acant, floare de crin, frunze și fructe, studiu după instrumente muzicale cu coarde) prin mijloacele și metodele desenului perspectiv și prin utilizarea tehnicilor de reprezentare specifice desenului. Planșe, studii, 50X70 cm.
- Crochiuri, schițe studii, asupra elementelor de anturaj, figura umană

- Explorarea tehnicilor de reprezentare în creion grafit, cărbune, tuș și a tehnicilor mixte. Realizarea unor planșe, reprezentând elemente din spațiul obiectiv, format 50X70 cm.
- Eseu grafic despre un material la alegere (metal, sticlă, lemn, polistiren, piatră, cărămidă, beton, inox, gips, etc.).

Exemple de activități de învățare la disciplina Studiul formelor în desen clasa a XI-a
- Realizarea unor planșe în desen liber, format 50X70
- Studii prin desen a unor elemente complexe din spațiul real obiectiv: obiecte complexe (piese de mobilier, obiecte industriale complexe, structuri geometrice complexe, instrumente muzicale etc.), spații ambientale și arhitecturale (spații interioare, spații arhitecturale, piețe, străzi etc.), studii detalii arhitecturale (din istoria arhitecturii – din antichitate pînă în modernism). Planșe desen format 50X70
- Studii prin desen asupra elementelor constructive ale obiectelor industriale, obiectelor arhitecturale și a spațiilor ambientale. Studii spațiale prin desen, interpretarea elementelor constructive prin mijloacele de reprezentare în desen: metodele desenului perspectiv și metodele specifice reprezentării grafice. Planșe în desen format 50X70
- Studii ale efectului luminii și a umbrei în compunerea spațiului plastic. Reprezentarea umbrelor proprii și purtate prin mijloacele și metodele desenului perspectiv. Realizarea unor studii asupra obiectelor industriale, spațiilor arhitecturale, spațiilor ambientale, studiul efectului luminii și a umbrei asupra elementelor studiate. Planșe de prezentare în desen format 50X70
- Reprezentarea din imaginație, explorări formale prin desen, compunerea unor planșe în desen din memoria vizuală. Reprezentarea unor spații arhitecturale, spații ambientale, a unor compoziții cu obiecte complexe, prin intermediul mijloacelor de reprezentare în desen. Planșe, compoziții, format 50X70
- Explorări în desen. Compoziții libere, sugestive ale unor spații ambientale, spații arhitecturale, compoziții cu obiecte. Planșe în desen, format 50X70
- Explorarea tehnicilor de reprezentare în creion grafit, cărbune, tuș și a tehnicilor mixte. Realizarea unor planșe, reprezentând elemente din spațiul obiectiv, format 50X70
- Eseu grafic despre un material la alegere (metal, sticlă, lemn, polistiren, piatră, cărămidă, beton, inox, ghips, etc.).

Exemple de activități de învățare la disciplina Studiul formelor în desen clasa a XII-a
- Realizarea unor planșe în desen liber, format 50X70 cm.
- Studii prin desen a unor elemente complexe din spațiul real obiectiv: obiecte complexe (piese de mobilier, obiecte industriale complexe, structuri geometrice complexe, instrumente muzicale etc.), spații ambientale și arhitecturale (spații interioare, spații arhitecturale, piețe, străzi etc.), Planșe desen format 50X70 cm.
- Studii prin desen asupra elementelor constructive ale obiectelor industriale, obiectelor arhitecturale și a spațiilor ambientale. Studii spațiale prin desen, interpretarea elementelor constructive prin mijloacele de reprezentare în desen: metodele desenului perspectiv și metodele specifice reprezentării grafice. Planșe în desen format 50X70 cm.
- Studii ale efectului luminii și a umbrei în compunerea spațiului plastic. Reprezentarea umbrelor proprii și purtate prin mijloacele și metodele desenului perspectiv. Realizarea unor studii asupra obiectelor industriale, spațiilor arhitecturale, spațiilor ambientale, studiul efectului luminii și a umbrei asupra elementelor studiate. Planșe de prezentare în desen format 50X70 cm.
- Reprezentarea din imaginație, explorări formale prin desen, compunerea unor planșe în desen din memoria vizuală. Reprezentarea unor spații arhitecturale, spații ambientale, a unor compoziții cu obiecte complexe, prin intermediul mijloacelor de reprezentare în desen. Planșe, compoziții, format 50X70
- Explorări în desen. Compoziții libere, sugestive ale unor spații ambientale, spații arhitecturale, compoziții cu obiecte. Planșe în desen, format 50X70 cm.
- Explorarea tehnicilor de reprezentare în creion grafit, cărbune, tuș și a tehnicilor mixte. Realizarea unor planșe, reprezentând elemente din spațiul obiectiv, format 50X70 cm.
- Eseu grafic despre un material la alegere (metal, sticlă, lemn, polistiren, piatră, cărămidă, beton, inox, gips, etc.).

Se recomandă organizarea unor activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la Muzeul de Artă, la galerii de artă pentru vizionarea expozițiilor permanente sau pentru a participa la diferite ateliere;
- participarea la expoziții stradale;
- vizite la monumente de arhitectură și arheologie;
- participarea la ateliere tematice;
- organizarea de întâlniri cu artiști, arhitecți și designeri consacrați, oameni de cultură, specialiști în domeniu etc.;
- vizite la birouri de proiectare în domeniul arhitecturii și designului;
- vizite la situri arheologice, lucrări de restaurare a monumentelor și șantiere;
- participarea la festivaluri de arhitectură și arte plastice pe diferite teme;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile elevilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări.

Procesul de evaluare va pune, de asemenea, accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevi în mediul nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevi sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ailincăi, Cornel, *Introducere în gramatica limbajului Vizual*, Ed. Polirom, București, 2010;
- Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală*, Ed. Polirom, București, 2023;
- Borgman, Harry, *The Illustrator's Guide to Pen and Pencil Drawing Techniques*, Ed. Watson-Guptill Publications, 1989;
- Cosma, Dunel, *Desenul de Arhitectură*, Ed. Universitară „Ion Mincu”, București, 2004;
- Ching, Francis, *Architectural Graphics*, Ed. John Wiley and Sons.Inc, New Jersey, 2011;
- Ching, Francis, și Juroszek, Steven P., *Design Drawing,* Ed. John Wiley and Sons.Inc, New Jersey, 2011;
- Delgado Yanes, Magali și Dominguez, Ernest R., *Frehand Drawing for achiteects and interior designers,* Ed. W.W. Norton & Compani, New York, 2004 ;
- Drabat Andras, *Bazele Desenului*, Ed. Casa, Oradea, 2011;
- Drazil, David, *Draw like an artist, 100 Buildings and acrchitectural forms*, Ed. Quarto Publishing Group USA Inc. 2021;
- Dumitrescu, Zamfir, *Structuri geometrice Structuri plastice*, Ed. Meridiane, București, 1984;
- Gropius, W., „*The Theory and Organization of the Bauhaus”,* în *Bauhaus 1919-1928, Herbert Bayer, Walter Gropius, Ise Gropius*, Ed. The Museum of Modern Art, New York, 1938;
- Stoica, Liviu, *Desenul perspectivei în Arhitectură*, Ed. Tipografia Copertex, București, 2011;
- Stephanis, Travis, *Sketching for architecture + Interior Design,* Ed. Laurence King Publising Ltd, London, 2015;
- Way, Mark, *La perspectiva en el dibujo,* Ed. Ediciones Omega, Barcelona, 1991;
- Wang, Thomas C., *Pencil Sketching,* Ed. John Wiley and Sons.Inc, New Jersey, 2001;
- Klaus, Jan Philipp, *Architecture - Drawn: From the Middle Ages to the Present, 2020*

GRUPUL DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Responsabil MEC Prof. BOBEICĂ LILIANA	Ministerul Educației și Cercetării
Responsabil CNCE Prof. PAULIUC LĂCRĂMIOARA-ANA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
Coordonator științific Conf. Univ. dr. Arh. UAR, OAR PAMFIL FRANCOISE	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București Ordinul Arhitecților din România
Coordonator științific Arh. MICLĂUȘ MARIUS	Universitatea Politehnică din Timișoara, Facultatea de Arhitectură și Urbanism / Fundația Archaeus
Membru Prof. BALAJTI ROBERT	Liceul de Arte Oradea
Membru Prof. COVAȘĂ-SEVERIN GLORIA - CĂTĂLINA	Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”, Iași
Membru Prof. DASCĂLU CLAUDIA-ELENA	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași
Membru Prof. IANCIUC-LĂPUȘAN DIANA-LUCIA-MARIA	Liceul de Arte Vizuale „Romulus Ladea”, Cluj-Napoca, Cluj
Membru Prof. LEU ALEXANDRU	Colegiul de Artă „Carmen Sylva”, Ploiești